

CZU 347.157:347.63

DOI 10.5281/zenodo.5653677

## NECESITATEA CONCEPTUALIZĂRII PRINCIPILOR DE APLICARE A INSTITUȚIEI PROPRIETĂȚII PENTRU OBIECTELE DE MEDIU

Mircea GLADCHI,  
doctorand

*Din ce în ce mai des apare problema utilizării și exploatării resurselor naturale drept principala traiectorie de promovare a economiilor naționale. Unele țări încearcă să renunțe complet la exploatarea acestora, altele însă, în afară de ele, nu prea au nimic pentru a-și subsidia economia națională. Pe parcursul utilizării intensive a acestora de către omenire, s-au formulat niște concluzii ce presupun că utilizarea necontrolată a lor poate duce direct la distrugerea planetei pe care noi trăim. Esența lucrării date manifestă principiile de abordare a resurselor naturale sub aspectul ulterioarei introduceri în circuitul civil capitalizându-le, dar aceasta trebuie să fie făcută foarte atent cu condiția că valorificarea lor nu va duce la imposibilitatea ulterioară a folosirii sau epuizarea lor completă fără a fi posibilă regenerarea lor. Tratarea corectă a obiectelor respective în circuitul civil, având o conotație mai specială din cauza importanței lor, a fost și este nucleul necesității existenței unor principii în abordarea acestora.*

*Cuvinte-cheie: proprietate, circuitul civil, resursele naturale, principii, dispoziție, folosință, posesiune, dreptul de proprietate.*

**Introducere.** Poate cel mai influent articol scris vreodată în domeniul mediului este eseul lui Garrett Hardin despre Tragedia Comunelor, care arată modul în care funcționează utilizatorii individuali (de exemplu, pescari, fermieri, păstori) care se orientează să producă eficiență maximă indiferent de mijloace (de exemplu, poluare, folosirea intensivă, distrugerea resurselor) care sunt în detrimentul pe termen lung al tuturor. Articolul subliniază în moduri elegante modul în care câteva presupuneri plauzibile cu privire la comporta-

## THE NEED TO CONCEPTUALIZE THE PRINCIPLES OF APPLICATION OF THE INSTITUTION OF PROPERTY FOR ENVIRONMENTAL OBJECTS

Mircea GLADCHI,  
PhD student

*The problem of using and exploiting natural resources as the main trajectory for promoting national economies is becoming more and more common. Some countries try to give up their exploitation completely but others do not have much to subsidize their national economy. During their intensive use by mankind, some conclusions have been drawn which suggest that their uncontrolled use can lead directly to the destruction of the planet we live on. The essence of this paper manifests the principles of approaching natural resources in terms of subsequent introduction into the civil circuit capitalizing them, but this must be done very carefully provided that their capitalization will not lead to subsequent impossibility of their use or complete depletion that will lead to impossibility of their regeneration. The correct treatment of the respective objects in the civil circuit, having a more special connotation due to their importance, was and is core of the necessity of the existence of some principles in regards how we approach the natural resources.*

*Keywords: property, civil circuit, natural resources, principles, disposition, use, possession, right of ownership.*

**Introduction.** Perhaps the most influential article ever written in the field of the environment is Garrett Hardin's essay on the Tragedy of the Commons, showing how individual users (e.g., fishermen, farmers, shepherds) work, aiming to produce maximum efficiency regardless of the means (e.g., pollution, intensive use, destruction of resources) that are to the long-term detriment of all. The article elegantly highlights how some plausible assumptions about human behavior (e.g., predisposition to help children, inclina-



mentul uman (de exemplu, predispoziție de a-și ajuta copiii, înclinația de a lua ceea ce este necesar pentru a supraviețui, o predilecție de a favoriza prieteni și asociați peste străini, bariere în calea comunicării) conduc la previziuni ale utilizării excesive și daune ireparabile a resurselor ca sisteme de sprijin. Relevanța eseului lui Hardin se manifestă prin descrierea sa adecvată a unui model simplu care este confirmat empiric de nenumărate experiențe pe pământ, de la supraexploatarea animalelor pe terenuri limitate, la comportamentul uman de-a lungul veacurilor, la contemporan - activități de poluare care amenință viața pe pământ așa cum o cunoaștem noi. Fenomene de încălzire globală, distrugerea pădurilor tropicale, deșeurile din spațiul cosmic, poluarea și degradarea stratului de ozon sunt tragedii ale comunelor la macro- nivel. Prea mult pășunat, pescuit excesiv, mulțimile din parcurile naționale sunt tragedii ale bunurilor comune la micro-nivel. [1, p.39] Abordările lucrării respective au fost marcate anterior cu referire la aspectele legate de proprietate și soluțiile și conceptele care le propune.

**Metode și materiale aplicate** sunt cele tradiționale de cercetare, și anume: logică, gramaticală, istorică, observației, sistemică, deducției și inducției, precum și metoda sintezei și comparației. Studiul este o manifestare teoretică a concepțiilor teoretico-practice referitoare la evoluția și manifestarea conceptului de proprietate în raport cu obiectele de mediu..

**Rezultate obținute și discuții.** Analiza efectuată prin prisma tragediei comunelor, de fapt este o variantă a paradoxului cunoscut sub denumirea de ”dilema prizonierului”, care presupune manifestarea următoarei situații - Doi prizonieri sunt bănuți că au săvârșit o infracțiune. Pedepșa maximă pentru această infracțiune este de cinci ani. Prizonierii sunt ținuți separat și li se propun următoarele soluții. Dacă unul dintre ei mărturisește și astfel își împovărează partenerul, atunci scapă nepedepsit – celălalt trebuie să ispășească o pedeapsă de cinci ani. Dacă cei doi decid să nu mărturisească, rămân doar dovezi prezumtive care le vor aduce o pedeapsă de doi ani. Dacă amândoi mărturisesc, pe fiecare îl așteaptă o pedeapsă de patru ani. Prizonierii sunt interogați

tion to take what it takes to survive, a predilection to favor friends and associates over strangers, communication barriers) lead to predictions of overuse and irreparable damage to resources as support systems. The relevance of Hardin’s essay is manifested in his adequate description of a simple model that is empirically confirmed by countless experiments on earth, from overexploitation of animals on limited land, to human behavior over the centuries, to contemporary - life-threatening pollution activities on earth as we know it. Global warming, the destruction of tropical forests, space debris, pollution and degradation of the ozone layer are tragedies of communes at the macro level. Too much grazing, overfishing, crowds in national parks are tragedies of common goods at the micro-level. [1, p.39] The approaches of the respective work have been previously marked with reference to the aspects related to the property and the solutions and concepts that it proposes.

**Methods and materials applied** are the research traditional ones: logical, grammar, historical, observation, systemic, deduction and induction, as well as the method of synthesis and comparison. The study is a theoretical manifestation of theoretical-practical concepts referring to the evolution and manifestation of the property in regards to environment.

**Results obtained and discussions.** The analysis carried out in the light of the tragedy of the communes, in fact, is a variant of the paradox known as the “prisoner’s dilemma”, which involves the manifestation of the following situation - Two prisoners are suspected of having committed a crime. The maximum penalty for this crime is five years. Prisoners are kept separate and the following solutions are proposed. If one of them confesses and thus burdens his partner, then he escapes unpunished - the other must serve a sentence of five years. If the two decide not to confess, all that remains is presumptive evidence that will bring them a two-year sentence. If they both confess, they will each face a four-year sentence. Prisoners are interrogated separately from each other, so that neither of them will know the intention of the other before or after the conversation.

separat unul de celălalt, astfel încât nici unul dintre ei nu va cunoaște nici înainte și nici după convorbire intenția celuilalt.

Această dilemă poate fi numită paradox, deoarece decizia prizonierilor luată individual și conștient (aceea de a mărturisi) și decizia colectivă (aceea de a coopera) sunt divergente.

În literatura de specialitate fenomenul dat este exprimată printr-o matrice în felul următor:

This dilemma can be called a paradox, because the decision of the prisoners taken individually and consciously (that of confessing) and the collective decision (that of cooperating) are divergent.

In the literature the given phenomenon is expressed by a matrix as follows:

fig.1

		Prizonierul A <i>Prisoner A</i>	
		Cooperează <i>Cooperation</i>	Mărturisește <i>Confess</i>
Prizonierul B <i>Prisoner B</i>	Cooperează <i>Cooperation</i>	A-2; B-2	A-0; B-5
	Mărturisește <i>Confess</i>	A-5; B-0	A-4; B-4

Rezultatele obținute:

0 - „temptation” – trădare unilaterală – libertate personală

2 - „reward” – cooperarea lui A cu B – decizia colectivă cea mai prielnică

4 - „punishment” – pedeapsă pentru trădare bilaterală

5 - „sucker’s payoff” – recompensa ratatului

Acest model, la fel ca și tragedia comunelor, se manifestă prin asumția comportamentului uman real. Ideea consacrată în dilema prizonierului este aceea că ea descrie o lume în care sunt beneficii din cooperare, oportunități din decizii egoiste și capcane pentru cei care doresc să exploateze aceste oportunități. Prin urmare în cazul nostru dacă ambii cooperează și nu divulgă informația capătă 2 ani dar teoretic unul dintre ei ar putea acționa în interes propriu mizând pe buna credință a celuilalt. În cazul când ei ambii decid să mărturisească, ei de fapt își manifestă o mini versiune a teoriei comunelor făcând tot posibilul pentru a-și maximiza profiturile, dar de fapt ei rămân în pierdere în raport cu situația când pur și simplu cooperau.

Dreptul mediului poate fi privit ca experimente ce ar soluționa problemele propuse atât de

The results obtained:

0 - „temptation” – unilateral betrayal - personal freedom

2 - „reward” – A’s cooperation with B - the most favorable collective decision

4 - „punishment” – punishment for bilateral treason

5 - „sucker’s payoff” – the reward of the loser

This model, like the tragedy of the commons, is manifested by the assumption of real human behavior. The idea enshrined in the prisoner’s dilemma is that it describes a world in which there are benefits from cooperation, opportunities from selfish decisions and traps for those who want to exploit these opportunities. Therefore, in our case if both cooperate and do not disclose the information, they get 2 years but theoretically one of them could act in their own interest relying on the good faith of the other. When they both decide to confess, they are in fact manifesting a mini version of the theory of commons doing their best to maximize their profits, but in fact they remain at a loss compared to when they simply cooperated.

Environmental law can be seen as experiments that would solve the problems proposed



tragedia comunelor cât și de dilema prizonierului. Ideea predispusă de conceptul dat este aceea a unei coersii reciproce din acord reciproc, ceea ce presupune că legislația ar impune o strategie de cooperare sau ar incrimina posibilitatea de abateri de la aceasta.

Până nu demult, omul trăia în condiții de resurse naturale inepuizabile-viteza consumului resurselor regenerabile era relativ redusă iar a celor neregenerabile-mică. Acum există o situație calitativ nouă-nivelul consumului resurselor regenerabile a început să depășească viteza regenerării lor și a devenit evidentă limita rezervelor multor genuri de resurse neregenerabile, în particular, a cărbunilor fosili.

Deoarece viteza regenerării resurselor animale și vegetale depind în mare parte de activitatea omului, apare necesitatea de a echilibra volumul consumului și a regenerării resurselor naturale. În caz contrar, odată cu creșterea consumului se va micșora capacitatea de regenerare a sistemelor naturale din cauza epuizării bioprodactivității.

Având în vedere faptul că epuizarea în timp a resurselor neregenerabile este inevitabilă, problema constă nu în a “întinde” resursele cât mai mult timp, ci de a găsi substituenți naturali sau sintetici, ori de a găsi posibilități de regenerare a lor utilizând materie primă secundară. Dintre resursele naturale neregenerabile cele mai consumate sunt cărbunii fosili și petrolul. După calculul specialiștilor, rezervele de combustibil vor ajunge încă 50-100 ani. Ce va fi mai departe? Centralele termoelectrice, transportul, industria chimică și petrochimică își vor înceta activitatea. Prevăzând aceste urmări, chiar de pe acum trebuie căutate diferite surse de combustibil alternativ. Există orientarea de a utiliza, în calitate de combustibil, hidrogenul gazos rezultat la electroliza apei și metanolul provenit din prelucrarea lemnului, resurse care sunt regenerabile. Dar și la rezolvarea problemelor tehnologice de obținere în proporții mari a hidrogenului și metanolului apare problema producției de energie electrică care are limitele sale ecologice. [2. p.22]

Pentru a oferi răspunsuri problemei respective au fost propuse mai multe posibile va-

by both the tragedy of the communes and the dilemma of the prisoner. The idea predisposed by this concept is that of a reciprocal coercion of mutual agreement, which presupposes that the legislation would impose a cooperation strategy or would criminalize the possibility of deviating from it.

Until recently, man lived in conditions of inexhaustible natural resources - the speed of consumption of renewable resources was relatively low and non-renewable - low. There is now a qualitatively new situation - the level of consumption of renewable resources has begun to exceed the speed of their regeneration and the limit of the reserves of many kinds of non-renewable resources, in particular fossil coal, has become obvious.

As the rate of regeneration of animal and plant resources depends largely on human activity, there is a need to balance the volume of consumption and regeneration of natural resources. Otherwise, with the increase of consumption, the regeneration capacity of natural systems will decrease due to the depletion of bioproductivity.

Because the depletion of non-renewable resources over time is inevitable, the problem is not to “stretch” the resources as long as possible, but to find natural or synthetic substitutes, or to find possibilities to regenerate them using secondary raw materials. Among the most consumed non-renewable natural resources are fossil coal and oil. According to the calculation of specialists, fuel reserves will reach another 50-100 years. What will be next? Thermal power plants, transport, the chemical and petrochemical industries will cease their activity. Given these consequences, different sources of alternative fuel must be sought from now on. There is an orientation to use, as fuel, hydrogen gas resulting from the electrolysis of water and methanol from wood processing, resources that are renewable. But also, when solving the technological problems of obtaining large proportions of hydrogen and methanol, there is the problem of electricity production which has its ecological limits. [2. p.22]

In order to provide answers to this problem, several possible variants have been proposed

riante cu referire la obiectele dreptului mediului. Prima varianta a fost acordarea statutului de proprietate privată anumitor resurse naturale. Pentru a vizualiza mai bine exemplele date, drept obiect al discuției va servi rezervația naturală de stat „Pădurea Domnească”. După cum am spus prima soluție a fost oferirea teoretică a acestui bun în proprietate privată. Respectiv aceasta ar limita accesul și utilizarea acestei resurse naturale fiind îngădită de dominația individului. A doua soluție ar fi menținerea acestora în proprietate publică, dar condiționând accesul pe teritoriul acestei rezervații în baza anumitor criterii cum ar fi de exemplu în baza capitalului financiar deținut de o persoană, sau fiind determinat de loterie aleatorie. Un alt criteriu ar fi în bază de merite definite de anumite criterii prestabilite și acceptate. Sau de asemenea ar putea fi cine primul vine acela are acces soldându-se cu niște cozi imense pentru a avea acces în rezervație. Dea lungul anilor toate aceste măsuri au fost încercate și întreprinse ca experimente legale într-un context sau în altul.

Drept rezultat au fost create mecanisme de cooperare sau compromis bazat pe consens, ce permite exploatarea resurselor naturale în așa formă încât aceasta să nu fie prejudiciabilă sau auto distrugătoare. Abaterea de la aceste norme naște ulterior apariția răspunderii de diferită natură și aplicarea mecanismelor coercitive.

Observăm că pentru a conferi anumite semne protective de utilizare a resurselor naturale pe parcursul discursului a fost menționată de mai multe ori ideea atribuirii acestora sub forma proprietății. Este necesar de menționat că forma proprietății descrise în articolul respectiv nu se referă la acel drept de proprietate, dar este vorba de proprietatea ca concept economic. După cum a fost stipulat anterior, proprietatea sub aspect economic poate fi manifestată prin mai multe forme, fiind atât parte a drepturilor reale, obligaționale, dacă vorbim despre dreptul civil ba chiar tranzitând în alte ramuri de drept. Respectiv pentru a putea încadra obiectele dreptului mediului în anumite raporturi ce ar presupune punerea lor într-un circuit civil într-o oarecare formă este necesar de a formula anumite principii.

Principiile date urmăresc scopul de utili-

with reference to the objects of environmental law. The first option was to grant the status of private property to certain natural resources. In order to better visualize the given examples, the object will be the state nature reserve „Pădurea Domnească”. As I said, the first solution was to theoretically offer this property in private ownership. Respectively, this would limit the access and use of this natural resource, being restricted by the dominion of an individual. The second solution would be to keep them in public ownership, but subjecting access to the territory of this reservation based on certain criteria such as based on the financial capital held by a person, or being determined by the lottery randomly. Another criterion would be based on merits defined by certain pre-established and accepted criteria. Or it could also be who comes first that one has access resulting in huge queues to have access to the reservation. Over the years all these measures have been tried and undertaken as legal experiments in one context or another.

As a result, consensus-based cooperation or compromise mechanisms have been created, which allow the exploitation of natural resources in such a way that it is not harmful or self-destructive. Deviation from these rules subsequently gives rise to liability of various kinds and the application of coercive mechanisms.

We notice that in order to give certain protective signs of the use of natural resources during the speech, the idea of assigning them in the form of property was mentioned several times. It should be noted that the form of ownership described in that article does not refer to that right of ownership, but to property as an economic concept. As previously stipulated, economic property can be manifested in several forms, being both part of real, obligations, if we talk about civil law and even transiting into other branches of law. Respectively, in order to be able to frame the objects of environmental law in certain relations that would imply their placing in a civil circuit in some form, it is necessary to formulate certain principles.

The given principles pursue the purpose of the use of environmental objects in the interest



zare ale obiectelor de mediu în interesul celor care nemijlocit le gestionează sau urmărește scopul transmiterii lor sau a unei părți componente în gestiunea altor persoane. După cum a fost demonstrat anterior, vorbim despre anumite obiecte specifice și încadrarea lor în circuitul civil cât și atribuindu-le la categoria de proprietatea sub formă economică ar presupune anumite limitări și nuanțe de exploatare.

Primul principiu care va fi enunțat și analizat va fi *principiul cooperării*. Acest principiu rezultă din teoriile și lucrările expuse anterior (tragedia comunelor și dilema prizonierului) și nu doar care presupune, în contextul nostru că atunci când merge vorba despre exploatarea resurselor naturale care conform esenței lor sunt unele finite, este necesar ca între cei ce le folosesc să fie o cooperare și o înțelegere referitor la cotele de consum sau referitor la cantitățile posibile explorabile etc. Cooperarea ar presupune găsierea unui compromis între subiecți, ceea ce ar impune limitarea reciprocă și ce va duce ulterior la posibilitatea inducerii unei conservări a resurselor naturale cauzate anume de cooperare și ajungere la un compromis. Haideți să luăm exemplul referitor la pășune și vitele care sunt păscute pe ea concomitent de mai mulți proprietari. Atât timp cât această pășune este un bun al statului sau cu alte cuvinte nu aparține nici unuia individual sau colectiv dintre proprietari, aceștia vor încerca să facă totul posibilul pentru ași maximiza profitul minimalizând cheltuielile necesare. Drept urmare are loc deteriorarea rapidă a pășunii rezultând în imposibilitatea de folosire a acesteia nu doar de persoana/ persoanele care au supra solicitat-o dar și pentru persoanele care o folosea ordinar cât și pentru cei care urmau să o folosească. Lipsa cooperării între aceștia a făcut ca bunul să fie irosit și lăsat pentru o perioadă nedeterminată de regenera. Lipsa cooperării de asemenea poate duce la imposibilitatea regenerării resursei date, fiindcă unul dintre acești proprietari de bovine la cea mai mică apariție a învelișului verde va monopoliza pășunea și o va face inutilizabilă iarăși pentru o perioadă de timp. Prin urmare atunci când vorbim despre utilizarea unui resurse naturale aceasta trebuie să fie făcută prin cooperare – atât între co-

of those who directly manage them or pursue the purpose of their transmission or of a component part in the management of other persons. As previously demonstrated, we are talking about certain specific objects and their inclusion in the civil circuit as well as assigning them to the category of property in economic form would involve certain limitations and nuances of exploitation.

The first principle that will be stated and analyzed will be *the principle of cooperation*. This principle results from the theories and works presented above (the tragedy of the communes and the prisoner's dilemma) and not only that implies, in our context that when it comes to the exploitation of natural resources that are essentially finite, it is necessary that among those who use them be cooperation and understanding of consumption quotas or possible quantities to be explored, etc. Cooperation would involve finding a compromise between the subjects, which would impose mutual limitation and which would later lead to the possibility of inducing a conservation of natural resources caused by cooperation and reaching a compromise. Let's take the example of the pasture and the cattle that are grazed on it by several owners at the same time. As long as this pasture is a state good or in other words does not belong to any individual or collective of the owners, they will try to do everything possible to maximize their profits by minimizing the necessary expenses. As a result, the pasture deteriorates rapidly, resulting in the impossibility of using it not only by the person / persons who requested it but also by the persons who used it normally and by those who were to use it. The lack of cooperation between them caused the good to be wasted and left for an indefinite period of time to regenerate. The lack of cooperation may also lead to the impossibility of regenerating the given resource, because one of these cattle owners at the slightest appearance of the green cover will monopolize the pasture and make it unusable again for a period of time. Therefore, when we talk about the use of a natural resource, it must be done through cooperation - both between co-owners in case of shared use and between the owner and third parties, third parties being those persons who do

proprietari în cazul utilizării în comun cât și între proprietar și terți, terții fiind acele persoane care deși nu folosesc pășunea dată în scopul urmărit de proprietar, existența acesteia le favorizează drepturile la un mediu sănătos cât și aspectul estetic sufletesc. Principiul cooperării presupune că cel care primește în gestiune o resursă naturală este ținut obligat să manifeste o atitudine colegială de compromis în raport cu celelalte persoane, indiferent cine ar fi ele pentru a beneficia în continuare de gestiunea resursei și nu a deteriora raporturile și drepturile altor persoane în tangență cu această resursă.

Următorul principiu formulat va fi principiul *folosirii raționale*. Folosința rațională în contextul dat nu trebuie să fie încurcat cu dreptul de folosință sub nici o formă, ca atribut a dreptului de proprietate. Termenul de folosință în contextul dat sunt toate metodele de utilizare și exploatare a resurselor naturale conferită prin prisma diverselor acte normative și prin prisma diverselor instituții de drept. Respectiv în contextul dat ar trebui de menționat că baza raporturilor date, deși dominat de cele private nu se limitează la acestea. De exemplu aerul atmosferic care este atribuit prin Constituție statului cu caracter de proprietate ce se manifestă prin deținerea monopolului asupra acestei resurse. Din punct de vedere practic asta ar însemna că orice formă de exploatare a aerului pe teritoriul Republicii Moldova va fi condiționată de acceptul sau dezacordul statului cu formele de folosire ale acestuia. Acceptul sau dezacordul de exploatare a acestei resurse naturale, desigur va fi condiționată de mai mulți factori, dar unul dintre ei este faptul dacă exploatarea în forma propusă este practică și rațională ce nu ar duce la deteriorarea bunului nemijlocit sau la supra solicitarea și distrugerea lui. Darea în folosință a resurselor naturale după cum a fost menționat poate fi dată prin diverse instituții și diverse forme de acte și raporturi, ideea folosinței raționale presupune că indiferent de tipul și natura juridică a raportului de dare în folosință, vis-à-vis de obiectele dreptului de proprietate acesta trebuie să fie exercitat rațional. Dacă termenul de folosință a fost explicat și într-o oarecare măsură perceput, atunci ce ar presupune termenul de

not use the given pasture for the purpose pursued by the owner, its existence favors their rights to a healthy environment as well as the aesthetic aspect of the soul. The principle of cooperation presupposes that the recipient of a natural resource is obliged to show a collegial attitude of compromise in relation to other subjects, regardless of who they are in order to continue to benefit from the management of the resource and not damage the relationships and rights of others, in tangency with this resource.

The next principle formulated will be the principle of *rational use*. Rational use in the given context must not be confused with the right of use in any form, as an attribute of the right of property. The term of use in this context is all the methods of use and exploitation of natural resources conferred through the prism of various normative acts and through the prism of various legal institutions. In this context, it should be noted that the basis of the given relations, although dominated by private ones, is not limited to them. For example, the atmospheric air that is attributed by the Constitution to the state with the character of property that is manifested by holding a monopoly on this resource. From a practical point of view, this would mean that any form of air exploitation on the territory of the Republic of Moldova will be conditioned by the acceptance or disagreement of the state with its forms of use. The acceptance or disagreement of the exploitation of this natural resource, of course, will be conditioned by several factors, but one of them is whether the exploitation in the proposed form is practical and rational that would not lead to direct damage or over its request and destruction. The putting into use of natural resources as mentioned can be given by various institutions and various forms of acts and relationships, the idea of rational use implies that regardless of the type and legal nature of the relationship of putting into use, vis-à-vis the objects the right to property must be exercised rationally. If the term of use has been explained and to some extent perceived, then what would the term of rational use imply? Rational use manifests the idea of exploiting the natural resource in the context and the idea of this mod-



folosință rațională? Folosința rațională manifestă ideea de exploatare a resursei naturale sub contextul și ideea consumului acesta moderat fără a duce la deteriorarea și supraconsumul acesteia. Dacă ne întoarcem la exemplul nostru cu păstori, vacile și pășunea, atunci folosirea rațională al presupune utilizarea pășunii în așa fel și formă încât ar fi situația când aceștia ar alterna pășunile în dependență de ani sau condiții climaterice pentru a permite regenerarea învelișului ierbos de la suprafața și nu ar duce la distrugerea ireparabilă din cauza suprasolicitării acesteia.

Următorul principiu care ar putea fi folosit pentru a defini raporturile de proprietate în corelație cu obiectele de mediu este dispoziția limitată. Dispoziția va fi analizată în contextul respectiv drept un atribut ce permite unui subiect împuternicit cu o anumită formă de proprietate, de a încheia contracte de dare în exploatare a resurselor naturale. Prin termenul de dispoziție limitată se vor analiza situațiile în care obiectele de mediu nu pot fi transmise într-o oarecare formă de gestionare din cauza anumitor factori. Unul dintre factori va fi calitatea subiectului în mâinile căruia va fi transmisă resursa dată. Un criteriu ar fi faptul dacă subiectul întrunește condițiile de cetățenie impuse pentru anumite obiecte (ex. terenurile agricole). Un alt criteriu care poate fi întâlnit este deținerea anumitor criterii sau aptitudini specifice sau necesare subiectului pentru a fi capabil de a folosi rațional obiectul de mediu predispus, ca de exemplu având niște studii într-un domeniu specific sau având capacitatea financiară de a asigura anumite condiții de exploatare corectă a acestora. Limitarea dispoziției presupune faptul că obiectele de mediu nu poate fi predispus în folosire exclusivă oricui. Principiul dat presupune controlul asupra subiecților care pot exploata în exclusivitate, sau deține monopolul asupra unei resurse naturale. Resuscitând exemplul nostru anterior cu pășunea, în cazul dat limitarea dispoziției s-ar manifesta prin faptul că pășunea respectivă ar fi acordată în folosință exclusivă doar celor proprietari de vaci care au cunoștințele necesare sau studii în domeniul respectiv, ce ar presupune că ei vor folosi acea pășune rațional pentru a conserva calitățile ei utile pentru vitele proprietari-

erate consumption without leading to its deterioration and overconsumption. If we return to our example with shepherds, cows and pasture, then the rational use of it involves the use of pasture in such a way that it would be the situation when they would alternate pastures depending on years or weather conditions to allow regeneration of grass cover from the surface and would not lead to irreparable destruction because of its overload.

The next principle that could be used to establish ownership relationships in regards to environmental objects is the *limited disposition*. The disposition will be analyzed in the respective context as an attribute that allows a subject empowered with a certain form of ownership, to conclude contracts for the exploitation of natural resources. The limited disposition term will be analyzed through the situations in which environmental objects cannot be transmitted in some form of management due to certain factors. One of the factors will be the quality of the subject in whose hands the given resource will be transmitted. A criterion would be whether the subject meets the citizenship conditions imposed for certain objects (eg agricultural land). Another criterion that can be met is the possession of certain criteria or skills specific or necessary to the subject to be able to use rationally the predisposed environmental object, such as having some studies in a specific field or having the financial capacity to ensure certain conditions for their correct operation. The limitation of the disposition implies that environmental objects cannot be predisposed for exclusive use to anyone. This principle presupposes control over subjects who can exploit exclusively, or have a monopoly over a natural resource. Resurrecting our previous example with pasture, in this case the limitation of the disposition would be manifested by the fact that the pasture would be granted for exclusive use only to cow owners who have the necessary knowledge or studies in the field, which would mean that they will use that rational pasture to preserve its useful qualities for the cattle of the owners. Respectively, we note that the principle of limited disposition aims at selecting subjects capable and equipped to use environmental ob-



lor. Respectiv observăm că principiul dispoziției limitate urmărește selectarea subiecților capabili și echipați de a folosi corect obiectele de mediu. Principiul dat facilitează aplicarea mai eficientă a celorlalte a celorlalte principii manifestând un control mai detaliat asupra accesului corect asupra folosirii și exploatării obiectelor de mediu.

Următorul principiu este *principiul protecției obiectelor aflate în gestiune*. Acest principiu este bazat pe funcțiile de bază cât și obiectele definitorii ale raporturilor de mediu. Principiul dat exemplifică un alt caracter care subiectul căruia îi este împuternicit resursa naturală trebuie să îl manifeste pentru a folosi o resursă naturală. Protecția resursei naturale aflată în gestiune se manifestă obiectiv prin asigurarea folosirii nemijlocite neîntrerupte de factori externi și terți. Însă aceasta nu este suficient pentru acest obiect specific. Când vorbim despre principiul protecției resurselor naturale aflate în gestiune protecția acestora nu se limitează doar la impedimentele terților manifestate asupra folosirii acesteia, dar și la protecția acestuia indiferent dacă este el exploatat sau nu și indiferent de forma factorilor ce îl afectează. În unele situații resursele naturale sunt intenționat plasate în gestiunea unei instituții sau a unu subiect pentru exclusivul interes de a le proteja. Prin urmare componentul dat este vital întru elaborarea și gestionarea ideilor de proprietate reflectate asupra obiectelor de mediu. Se poate pretinde protecția obiectelor de mediu fără ca acestea să fie atribuite în gestiune exclusivă cuiva, de persoane adiacente care doar doreau să se bucure de un mediu natural sănătos și estetic plăcut. În literatura de specialitate se menționează că funcția de protecție a resurselor naturale se atribuie statului, el fiind cel care urmărește scopul de a menține controlul exclusiv asupra lor, dar retorica ideii noastre este că obligativitatea de protecție a acestor componente se manifestă prin prisma tuturor subiecților ce beneficiază de resurse naturale. Subiectul care gestionează nemijlocit una din ele și care extrage anumite foloase este în primul și în primul rând obligat să protejeze interesele proprii care vor duce la satisfacerea unui rol mai important, după cum a fost stipulat anterior.

Următorul principiu este *principiul conservă-*

jects correctly. This principle facilitates the more efficient application of the other principles by manifesting a more detailed control over the correct access on the use and exploitation of environmental objects.

The next principle is the *principle of protection of objects under management*. This principle is based on the basic functions as well as the defining objects of environmental relations. This principle exemplifies another character that the subject to whom the natural resource is empowered must manifest in order to use a natural resource. The protection of the natural resource under management is manifested primarily by ensuring the uninterrupted direct use of external and third-party factors. But this is not enough for this specific object. When we talk about the principle of protection of natural resources under management, their protection is not limited only to the impediments of third parties manifested on its use, but also to its protection regardless of whether it is exploited or not and regardless of the form of factors affecting it. In some cases, natural resources are intentionally placed in the management of an institution or subject for the sole interest of protecting them. By following the given component it is vital for the elaboration and management of the property ideas reflected on the environmental objects. It is possible to claim the protection of environmental objects without them being attributed in exclusive management to someone, by adjacent people who just wanted to enjoy a healthy natural environment and pleasant aesthetics. In the literature it is mentioned that the function of protection of natural resources is attributed to the state, it is the one that aims to maintain exclusive control over them, but the rhetoric of our idea is that the obligation to protect these components is manifested in the light of all subjects that benefit from natural resources. The subject who directly manages one of them and who extracts certain benefits is first and foremost obliged to protect his own interests which will lead to the fulfillment of a more important role, as previously stipulated.

The next principle is the *principle of conservation of the goods*. This principle goes hand in hand with the others previously stated, namely



rii bunurilor. Principiul dat merge în tangență cu celelalte anterior enunțate și anume folosirii raționale și protecției. Principiul conservării resurselor naturale presupune menținerea formei maximal posibile, asemenea celei în care a fost preluate cu referire la obiectele percepute. Deși principiul dat este, și poate fi aplicat pentru toate situațiile ce presupun raporturile de mediu, în contextul respectiv aceasta va fi analizat sub perspectiva relațiilor de proprietate ce pot apărea în raport cu resursele naturale. Conservarea ca concept presupune menținerea calităților estetice, funcționale și de componență a resurselor naturale. Conservarea de obicei presupune efectuarea anumitor acțiuni sau inacțiuni în interesul menținerii acestei stări de fapt. Deși de cele mai dese ori conservarea presupune abstențiuni în raport cu obiectele de mediu, în cazul exploatării acestora conservarea poate fi făcută prin intermediul efectuării anumitor acțiuni concrete orientate spre conturarea intereselor principiului dat. Pentru a explica principiul dat vom recurge iarăși la exemplul nostru cu pășunea. Acțiunile de conservare în exemplul dat ar presupune atitudinea proprietarilor vacilor de a se abține de la supraconsum sau îngădirea teritoriului pentru a-l demarca și a demonstra grija față de aceasta. Cu alte cuvinte toate acțiunile ce sunt efectuate de către folositorii obiectelor de mediu trebuie să fie făcute cu intenția și predispoziția de a conserva bunul dat.

Ultimul principiu elaborat va fi *principiul dezvoltării moderate*. Principiul dat manifestă de altfel o esență consumării resurselor naturale. Ca și principiul anterior acesta este extras din raporturile dreptului mediului. Conceptual vorbind, iarăși atribuim caracterul dat pentru persoanele care dețin în proprietate resurse naturale. Cei ce exploatează resursele naturale trebuie să o facă urmărind de asemenea scopul de a dezvolta și a îmbunătăți aceste resurse naturale. Observăm că de fapt dezvoltarea ca principiu este o evoluție naturală a principiului de conservare. Dacă conservarea presupune menținerea situației a bunurilor în momentul preluării lor de către subiectul care urmează să le folosească, atunci dezvoltarea ar presupune îmbunătățirii calității bunurilor comparativ cu situația când acestea au fost preluate. Obiectiv acest principiu poate fi greu de realizat,

rational use and protection. The principle of conservation of natural resources implies the maintenance of the maximum possible form, similar to the one in which it was taken with reference to the perceived objects. Although the given principle is, and can be applied for all situations involving environmental relations, in that context it will be analyzed from the perspective of property relations that may arise in relation to natural resources. Conservation as a concept involves maintaining the aesthetic, functional and compositional qualities of natural resources. Conservation usually involves performing certain actions or inactions in the interest of maintaining the initial state. Although most often conservation involves abstentions in relation to environmental objects, in the case of their exploitation, conservation can be done through the performance of certain concrete actions aimed at outlining the interests of the given principle. To explain this principle, we will again use our example with the pasture. Conservation actions in this example would involve the attitude of cow owners to refrain from overconsumption or to restrict the territory in order to demarcate it and show care for it. In other words, all actions that are performed by users of environmental objects must be done with the intention and predisposition to preserve the given good.

The last principle developed will be the *principle of moderate development*. This principle also manifests an essence of the consumption of natural resources. Like the previous principle, it is extracted from environmental law relationships. Conceptually speaking, we again attribute the character given to the persons who own natural resources. Those who exploit natural resources must do so in pursuit of the goal of developing and improving these natural resources. We notice that in fact development as a principle is a natural evolution of the conservation principle. If preservation involves maintaining the situation of the goods when they are taken over by the person who is going to use them, then the development would involve improving the quality of the goods compared to the situation when they were taken over. Objectively this principle may be difficult to achieve, but the subject who is subject to direct

dar subiectul care este supus exploatării nemijlocite trebuie să manifeste intenția de dezvoltare moderată a obiectului afectat. Exemplificând situația dată, (folosind exemplul anterior) s-ar pretinde o atitudine de îmbunătățire a pășunii care este supusă folosirii. În cazul nostru, acesta poate fi manifest prin faptul, că în momentul în care pășunea nu este utilizată cu scopul de a conserva calitățile ei și de a o folosi rațional, folositorii prelucrează terenul sădind suplimentar semințe de iarbă sau folosirea anumitor îngrășăminte suplimentare.

Aceste șase principii manifestă împrejurările și caracteristicile pe care subiecții trebuie să le respecte și să le posede în cazurile folosirii exclusive sau ne exclusive a bunurilor de mediu. După cum a fost spus anterior, tipurile de folosire a acestor obiecte poate fi redate prin diverse instituții și ramuri de drept, dar toate trebuie să fie manifestate prin prisma acestor principii vitale conceptualizării proprietății asupra resurselor naturale. Chiar și banalul acces liber la resurse naturale urmărit de către fiecare ființă vie trebuie să întrunească cumulativ toate aceste principii, începând cu simpla cooperare în ceea ce servește folosirea obiectului și terminând cu ideea de menținere sau chiar îmbunătățire a formei resursei naturale de care s-a beneficiat.

exploitation must show the intention of moderate development of the affected object. Exemplifying the given situation, (using the previous example) one would claim an attitude of improving the pasture that is subject to use. In our case, this can be manifested by the fact that when the pasture is not used in order to preserve its qualities and to use it rationally, users cultivate the land by planting additional grass seeds or the use of certain additional fertilizers.

These six principles manifest the circumstances and characteristics that subjects must respect and possess in cases of exclusive or non-exclusive use of environmental goods. As previously stated, the types of use of these objects can be reproduced through various institutions and branches of law, but all must be manifested in the light of these principles vital to the conceptualization of ownership of natural resources. Even the trivial free access to natural resources pursued by every living being must meet all these principles cumulatively, starting with simple cooperation in what serves the use of the object and ending with the idea of maintaining or even improving the form of natural resource that has benefited.

### Referințe bibliografice

#### *Bibliographical references*

1. Rodgers W. H., Jr. Environmental law. Second edition. St. Paul, Minn. West Publishing Co.1994, 1158 p.
2. Duca Gh., Scurlatov Iu., Misiti A., Macoveanu M., Surpățeanu M. Chimie ecologică. Ediția a II-a, revăzută. Chișinău: CEP USM, 2003. 303 p.

#### *Despre autor:*

**Mircea GLADCHI,**  
asistent universitar,  
Catedra „Drept privat”  
a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI  
e-mail: mircea.gladchi@gmail.com

#### *About author:*

**Mircea GLADCHI,**  
Assistant professor  
of the Chair “Private law”  
of the Academy “Ștefan cel Mare” of the MIA  
e-mail: mircea.gladchi@gmail.com